

حوادث اخیر ومحدودیت‌های اینترنتی، اقتصاد اقامتگاه‌های بومی را مختل کرده است

زمستان بوم گردی

اعظم طیرانی | در سال جاری صنعت بوم گردی ایران با یکی از چالش‌برانگیزترین دوره‌های خود روبه‌رو شد؛ سالی که حوادث پی‌درپی، از بحران‌های امنیتی گرفته تا اختلال‌های گسترده در زیرساخت‌های ارتباطی، به شکل محسوس‌ی جریان گردشگری داخلی را مختل کرد. نخستین ضربه جدی از سوی جنگ ۱۲روزه به منطقه وارد شد که با ایجاد فضای نگرانی عمومی، کاهش سفرهای بین‌استانی و لغو گسترده اقامت‌ها همراه بود. بسیاری از گردشگران به‌ویژه خانواده‌ها و گردشگران خارجی مقیم ایران، سفرهای خود را به تعویق انداختند یا لغو کردند. این شرایط سبب شد رزرو بوم گردی‌ها در مناطق شمالی، کوهستانی و کویری کشور به طور متوسط ۴۰ تا ۶۰ درصد کاهش یابد.

پس از فروکش نسبی بحران امنیتی، موج دیگری از مشکلات با قطع سراسری یا محدود کردن اینترنت آغاز شد. در دوران جدید اقتصاد دیجیتال، کسب‌وکارهای بوم گردی برای تبلیغ، جذب مشتری، ارتباط با سکوهای رزرو و دریافت بازخورد مسافران به طور گسترده بر بستر برخط تکیه دارند. حوادث اجتماعی و اقتصادی اخیر نیز بی‌تأثیر نبودند. افزایش هزینه‌های سفر، کاهش توان مالی خانواده‌ها و نااطمینانی نسبت به شرایط آینده موجب تغییر الگوی سفر ایرانیان شد. گردشگران تمایل کمتری به اقامت در بوم‌گردی‌های دورافتاده نشان دادند و بیشتر به سفرهای کوتاه‌مدت یا مقصدهای شهری روی آوردند. در نتیجه، بسیاری از فعالان حوزه بوم گردی برای تأمین هزینه‌های جاری خود با چالش‌های جدی مواجه شدند.

سال جاری را می‌توان سال رکود چندوجهی صنعت بوم گردی دانست؛ رکودی که نه‌تنها ریشه در مسائل

مدیرکل هواشناسی چهارمحال و بختیاری گفت: بررسی الگوهای جوی حاکی از آن است که در هفته‌های پیش رو شاهد ناهنجاری مثبت دمایی در استان باشیم که این موضوع نشانه‌ای از وقوع پدیده بهار زودرس است. معصومه نوروزی افزود: افزایش دما در هفته اخیر در استان بسیار محسوس است، به‌طوری‌که میانگین دمای استان در هفته منتهی به ۲۰ بهمن، ۲/۵ درجه سلسیوس بیشتر از میانگین بلندمدت گزارش شده‌است. وی ادامه داد: این روند افزایش دما برای هفته‌های پیش

یادداشت

بابک رحیمیان

«هیرمند» از دیپلماسی تا سراب

محدودیت در منابع آبی شرق و جنوب شرق کشور و اهمیت رودخانه هیرمند به عنوان رگ حیاتی سیستان و بلوچستان موجب شده مسئله حقابه ایران از آب این رودخانه به عنوان یک مسئله مهم سیاسی، اجتماعی و زیست محیطی، توجه ویژه‌ای را به خود معطوف کند.

آب‌گیری بند کمال خان از آنجایی زنگ خطر بحران تأمین آب را در سیستان به صدا درآورد که سامانه انحرافی این بند سبب شد وزارت آب و انرژی افغانستان برخلاف سال‌های گذشته بتواند تمام سیلاب‌های حوضه آبریز هیرمند را مدیریت کند. سیاست اشرف غنی مبنی بر تهاتر آب با نفت، بدعه‌دی‌های طرف افغانستانی و سیاست‌های کشاورزی این کشور مهم‌ترین نکاتی بود که ورود سیلاب به سیستان را با اما و اگر مواجه کرد.

بررسی‌ها نشان می‌دهد کمیسار آب هیرمند از سال ۹۶ مطلع بود که بند کمال خان در حال تکمیل است، حال پرسش اینجاست که با این تفسیر چرا برای پیشگیری از ساخت بند کمال خان اقدام قابل توجهی انجام نشد؟

آورده‌های دیگر نیست

رودخانه هیرمند در سال‌های نرمال آبی و ترسالی پیش از بهره‌برداری بند کمال خان سبب روانه شدن بیش از ۳ میلیارد مترمکعب سیلاب به منطقه سیستان می‌شد، طبق معاهده هیرمند از این مقدار ۸۲۰ میلیون مترمکعب حقابه ایران محسوب و باقی سیلاب به عنوان حقابه زیست محیطی وارد تالاب بین‌المللی هامون می‌شد. پس از آب‌گیری و بهره‌برداری بند کمال خان، سامانه انحرافی این بند، سیلاب‌های این رودخانه را به سمت شورنزار گوئزره منحرف می‌کند که این مسئله در یافت حقابه ایران را با مشکل مواجه کرده و این مسئله موجب شده ذخایر آبی چاه‌نیمه‌های سیستان به حداقل برسد.

نقض تعهدات

افغانستان حق اجرای سازه بند کمال خان را نداشته، زیرا دسترسی ایران برای دریافت حقابه‌اش از رودخانه هیرمند را دچار مشکل کرده است. مسئله تنش آبی در سیستان می‌تواند روی مباحث امنیتی منطقه جنوب شرق تأثیرگذار باشد، مبنی این مسئله ورود کمیته امنیت آب کمیسسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی به موضوع حقابه ایران از رودخانه هیرمند است، اما تاکنون وزارتخانه‌های نیرو و امور خارجه در این زمینه عملکرد قابل قبولی نداشته‌اند.

در ماده پنجم معاهده ۱۳۵۱ آمده است: افغانستان موافقت کرده اقدامی نکند که ایران را از حقابه‌اش از آب رود هیرمند (هلمند) که مطابق احکام مندرج مواد دوم، سوم و چهارم این معاهده تثبیت و محدود شده‌است بعضاً یا کلاً محروم کند. اما افغانستان با حفظ تمام حقوق بر باقی آب رود هیرمند (هلمند) هر طوری که خواسته باشد از آن استفاده می‌کند و آن را به مصرف می‌رساند.

ایران هیچ گونه ادعایی بر آب هیرمند (هلمند) بیشتر از مقداری که طبق این معاهده تثبیت شده‌است ندارد، حتی اگر مقادیر آب بیشتر در دلتا سفلی هیرمند (هلمند) میسر باشد و بتواند مورد استفاده ایران قرار گیرد.

طبق این بند از معاهده ۱۳۵۱، ساخت بند انحرافی کمال خان نقص معاهده است، افغانستان با راه معاهده را نقض کرده، اما باید پرسید کمیسار آب هیرمند متقابلاً چه اقدامی انجام داده‌است؟

بند کمال خان در زمان دولت اشرف غنی ساخته شد و بهره‌برداری از آن به هیئت حاکمه طالبان رسید، تعامل امارت اسلامی طالبان سر مسئله آب نسبت به عوامل دولت اشرف غنی به مراتب بیشتر است، با وجود وعده سرپرست وزارت آب و انرژی افغانستان مبنی بر اصلاح بند کمال خان، اما تاکنون این وعده‌ها فرجامی نداشته‌است.

تهدید امنیت ملی

خالی از سکنه شدن سیستان به خاطر تنش آبی، برای مرزهای ایران همواره یک تهدید ملی محسوب می‌شود و باید چاره‌ای اندیشید.

زبینه‌ده ایران به عنوان یک قدرت منطقه‌ای نیست که نتواند حقابه‌اش را از رودخانه هیرمند مطابق معاهده بین‌المللی ۱۳۵۱ از افغانستان دریافت کند. بهمن سال گذشته سیدعباس عراقچی، وزیر امور خارجه ایران اسلامی در گفت‌وگو با خبرنگاران درباره جمع‌بندی سفر خود به افغانستان اظهار کرد: بحث آب یک بحث جدی برای ما بود و هم رئیس‌الوزرا و هم وزیر امور خارجه افغانستان تأکید کردند حقابه ایران بر اساس معاهده هیرمند داده خواهد شد، اما تا امروز خبری از این حقابه ایران نیست!

واقعاً شرایط فعلی، شرایط رکود و بحران است.

در جریان جنگ ۱۲روزه گفته می‌شد بوم گردی‌ها به‌ویژه در شمال کشور با استقبال خوبی مواجه شدند.

بله، در آن دوران بسیاری از همکاران ما در اقدامی انسانی، درهای بوم گردی‌هایشان را به روی مردم گشودند و اقامتگاه را رایگان در اختیارشان گذاشتند. اما پس از آن، با بازگشت تورم و افزایش هزینه‌ها، رکود دوباره بر این صنعت حاکم شد. استقبال در آن مقطع بیشتر ناشی از شرایط انسان‌دوستانه بود، نه رونق اقتصادی.

قطع اینترنت چه پیام‌هایی برای بوم گردی‌ها داشت؟

بوم گردی‌ها عمدتاً در روستاها هستند و بخش زیادی از تبلیغات و ارتباط با مخاطبان خود را از طریق اینستاگرام انجام می‌دادند. این پلتفرم رایگان، ابزار اصلی آن‌ها برای معرفی فعالیت‌ها، جذب گردشگر و انتشار محتوای روزانه بود. با قطع اینترنت، این فضا عملاً از بین رفت و بسیاری از بوم گردی‌ها دیگر قادر به تبلیغ خود نیستند. از طرف دیگر، فیلترینگ اینستاگرام هم مشکل ساز شد، چون در روستاها دسترسی به فیلتر شکن یا اینترنت پرسرعت دشوار است. کندی و قطعی اینترنت موجب رکود گسترده در این بخش شده است.

اقتصادی، بلکه در حوادث سیاسی و زیرساختی نیز دارد. تداوم این وضعیت می‌تواند تهدیدی جدی برای پایداری جوامع محلی و حفظ میراث فرهنگی ناملموس مناطق گردشگر پذیر باشد، مگر آنکه سیاست‌های حمایتی و راهبردهای بازاریابی دیجیتال جایگزین، سریع‌تر از گذشته به جریان بیفتند.

در این باره با یاور عبیری، رئیس جامعه انجمن‌های حرفه‌ای اقامتگاه‌های بوم گردی ایران به گفت‌وگو نشستیم تا چالش‌های حوزه بوم گردی و تأثیر رویدادهای سال جاری بر این صنعت را از زبان ایشان بشنویم.

وضعیت کلی بوم گردی‌ها در مقایسه با سال‌های گذشته چگونه است؟

متأسفانه از زمان جنگ ۱۲روزه تا امروز، شرایط بسیار دشواری را پشت سر می‌گذاریم. بوم گردی‌ها واقعاً روزهای سختی را تجربه می‌کنند. بسیاری از همکاران ما به دنبال شغل دوم هستند و حتی برخی تصمیم گرفته‌اند از این حوزه خارج شوند. این یک معضل جدی است، زیرا از دست دادن بوم گردی‌ها فقط از بین رفتن یک کسب و کار اقتصادی نیست، بلکه از بین رفتن بخشی از فرهنگ بومی و هویت روستایی ماست.

به طور کلی قطع اینترنت نه‌تنها موجب کاهش رزروها و اختلال در ارتباط با میهمانان شد، بلکه بسیاری از بوم گردی‌های کوچک‌تر بدون سامانه حضوری فروش عملاً از چرخه فعالیت اقتصادی خارج شدند. این مسئله در مناطق روستایی و کم‌برخوردار تأثیر مضاعفی داشت و منجر به تعطیلی موقت یا حتی دائمی برخی مجموعه‌ها شد.

افزایش قیمت مواد غذایی و تورم چه تأثیری بر بوم گردی‌ها داشته است؟

تورم فعلی اولویت مردم را تغییر داده است. سفر دیگر در صدر فهرست نیازها نیست. مردم درگیر تأمین معیشت روزمره‌اند، بنابراین تقاضا برای گردشگری کاهش قابل توجهی داشته‌است. بوم گردی‌ها نیز از این قاعده مستثنا نیستند. اگر برای حل اساسی مسئله تورم چاره‌ای اندیشیده نشود، صنعت گردشگری کشور مثل کشتی به گل نشسته‌ای خواهد بود که به‌تدریج از بین می‌رود.

آیا در نوروز ۱۴۰۵ با افزایش تحرفه اقامت در بوم گردی‌ها مواجه خواهیم بود؟

ما قیمت‌ها را در پاییز افزایش دادیم، اما این افزایش هیچ گونه تناسبی با رشد هزینه‌ها ندارد. برای مثال، زمانی که قیمت تخم‌مرغ حدود ۴ هزار تومان بود، اکنون ۱۷ تا ۱۸ هزار تومان شده است. روغن و سایر اقلام مصرفی صبحانه نیز چند برابر افزایش یافته‌اند؛ بنابراین نرخ اقامت فعلی پاسخگوی هزینه‌ها نیست. البته از وزارت میراث فرهنگی انتظار داریم در تعیین نرخ‌ها و حمایت از بوم گردی‌ها ورود کند، اما حتی اگر قیمت‌ها افزایش پیدا کند، تا زمانی که مردم توان سفر نداشته باشند، اثر چندانی ندارد. افزایش قیمت بدون تقاضا معنا ندارد.

در حال حاضر چند اقامتگاه بوم گردی دارای مجوز هستند و کدام استان‌ها بیشترین اقامتگاه را داریم؟

در حال حاضر حدود ۴ هزار واحد اقامت بوم گردی در سراسر کشور فعال هستند. استان‌های مازندران، کرمان، اصفهان و گیلان بیشترین تعداد بوم گردی را به خود اختصاص داده‌اند.

با توجه به شرایط فعلی، آینده بوم گردی‌ها را چگونه پیش بینی می‌کنید؟

اگر بخواهم خوشبینانه نگاه کنم، مردم همواره از زندگی شهری خسته می‌شوند و به دنبال تجربه‌هایی آرامش‌بخش در طبیعت و محیط‌های بومی هستند. این نشان می‌دهد ظرفیت استقبال از بوم گردی همچنان وجود دارد، اما اگر مشکلات اقتصادی، تورم و کاهش قدرت خرید ادامه یابد، وضعیت بوم گردی‌ها بحرانی‌تر خواهد شد. برای خروج از این وضعیت، لازم است دولت تسهیلات سفر، بسته‌های حمایتی و برنامه‌های تشویقی برای مردم و فعالان گردشگری در نظر بگیرد تا چرخه سفر دوباره به جریان بیفتد.

مهم‌ترین چالش‌های فعلی صنعت بوم گردی چیست؟

مهم‌ترین چالش‌های فعلی فعالان این صنعت شامل «رکود ناشی از تورم و کاهش توان مالی مردم»، «قطع و فیلترینگ اینترنت و از بین رفتن ابزارهای تبلیغاتی»، «افزایش بی‌رویه هزینه‌ها بدون تناسب با درآمد» و همچنین «نیاز فوری به حمایت وزارت میراث فرهنگی و برنامه‌های تشویقی برای سفر» می‌شود.

بلندمدت پیش‌بینی می‌شود.

وی افزایش دما را از علائم تغییرات اقلیمی برشمرد و به ایرنا گفت: کاهش ۱۱ درصدی بارش‌ها از یک سو و افزایش قابل توجه دما از سوی دیگر همچنان استان را درگیر پدیده خشکسالی و تغییرات اقلیمی می‌کند که می‌طلبد بخش‌های مختلف خود را با این شرایط سازگار کنند.

چهارمحال و بختیاری از استان‌های آراگرس‌نشین کشور، سرچشمه رودخانه‌های زاینده‌رود، کارون و بخشی از دز است و هر گونه تغییرات اقلیمی در این منطقه، فلات

رونیز پیش‌بینی می‌شود و ناهنجاری مثبت دمایی برای استان انتظار می‌رود.

مدیرکل هواشناسی چهارمحال و بختیاری تصریح کرد: این افزایش دما می‌تواند پیامدهایی نظیر بهار زودرس، ذوب زودهنگام برف و افزایش رواناب‌ها را در پی داشته باشد که هر یک می‌تواند تبعاتی برای بخش کشاورزی، منابع آب و محیط‌زیست استان داشته باشد.

نوروزی تأکید کرد: همچنین طبق نقشه‌های کنونی برای ماه‌های پیش رونیز افزایش دما نسبت به میانگین

عمودی

۱. **دستینه** – صورت نقاشی شده - نابودی ۲. **صوت ندا** – ثروت‌مند - پیشوای مذهبی زرتشتی ۳. **پیرمرد** – از فنون ورزش کشتی – چاله بزرگ ۴. **نوعی پارچه پنبه‌ای ارزان قیمت** – نظرات - مناقق ۵. **مدور** – بیشه شیران ۶. **جامه** – دل‌داده رامین - گیاه رنگرزی ۷. **صحرا** – از پاپوش‌ها – سوغات گجرات ۸. **مخفف اگر** – شتر بی کوهان – نشانی - حرف و ضمیر انگلیسی ۹. **واحد شمارش مو** - ظرف پلاستیکی دهان گشاد – پرتوها پس از عبور از این نوع عدسی از هم دور می‌شوند ۱۰. **رازونیاژ** – ضربه فوتبالی – منت‌گذارنده ۱۱. **رانده** شده از درگاه خدا – نام پسرانه وطنی ۱۲. **هدم** – واحد لگاریتمی برای درصد اندازه‌گیری مباحث فیزیکی و مقدار نیرو - زبانی ۱۳. **ایالت خودمان** - ورزشی مفرح با کفشی مخصوص – از قبایل صدر اسلام ۱۴. **آفت مزرعه گندم** – خواهران دوقلوی به هم چسبیده ایرانی که در سال ۱۳۸۲ هنگام عمل جداسازی

افقی

۱. **تناوب زراعی** – ورزش ویژه نابینایان – کار افتخار **آرمیز** ۲. **پسند اینترنتی** – از نزولات آسمانی - هوو ۳. **ماه سوم** - جفایبشگی ۴. **مزه دهان جمع‌کن** – باکتری میله‌ای شکل - یار داستانی مسلمان ۵. **کاخ سلطنتی فرانسه** – از پسران حضرت آدم (ع) – **واحد سنجش سرعت باد** ۶. **پایتخت جمهوری لسوتو** – **خودرو** – عضو صورت ۷. **مزمار** – جوش و خروش - لشکری ۸. **دنیا** - سمت و جهت - لاستیک مرتجع - بی‌آبرو ۹. **وجود مطلق هستی‌بخش در زرتشت** - مرکب تندرو - شهری در آلمان ۱۰. **نپذیرفتن** - بهانه بی‌جا - از اپراتورهای کم‌فروغ تلفن همراه **کشورمان** ۱۱. **عامل تکثیر قارچ‌ها** – مقابل صورت - دارای دلیل و مدرک ۱۲. **شهری در هرمزگان** – رقص سنتی مردم برزیل - **دل‌آزار کهنه** ۱۳. **نوعی کیک حلقه‌ای** - تره‌فرنگی ۱۴. **دراوردنی از روزگار** – نام دخترانه وطنی – نوعی مسلسل آلمانی ۱۵. **شکست‌خورده** – راهی - روشنایی

مرکزی را نیز تحت تأثیر خود قرار می‌دهد.

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ع	ا	ل	ی	ن	ج	خ	و	ح	ز	س	ق	ا	ب	پ
۲	ک	ن	م	ا	ن	ت	ز	ق	ا	ر	ا	ب	پ	س	د
۳	ا	ح	ی	ف	ی	خ	ا	ل	ا	س	د	پ	س	د	پ
۴	ی	و	ا	ی	ب	ی	ب	و	ن	ج	خ	و	ح	ز	س
۵	د	م	ز	ا	ی	ل	ش	ا	م	ا	ن	ت	ز	ق	ا
۶	ن	ش	ا	م	ا	ن	ت	ز	ق	ا	ر	ا	ب	پ	س
۷	د	م	ز	ا	ی	ل	ش	ا	م	ا	ن	ت	ز	ق	ا
۸	ب	پ	س	د	پ	س	د	پ	س	د	پ	س	د	پ	س
۹	و	ی	ر	ا	ن	ی	ر	ح	و	ی	ر	ح	و	ی	ر
۱۰	ی	ف	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا	ن	ا
۱۱	ب	پ	س	د	پ	س	د	پ	س	د	پ	س	د	پ	س
۱۲	ا	ل	ی	ر	و	ا	ر	و	ا	ر	و	ا	ر	و	ا
۱۳	ا	ل	ی	ر	و	ا	ر	و	ا	ر	و	ا	ر	و	ا
۱۴	ک	ن	م	ا	ن	ت	ز	ق	ا	ر	ا	ب	پ	س	د
۱۵	و	س	و	ا	ی	ر	ح	و	ی	ر	ح	و	ی	ر	ح

در سنگاپور درگذشتند - همسر مرد ۱۵. **قرآن** – دانه خوراکی سرشار از پروتئین